

*Черній Віктор Вікторович,
концертмейстер кафедри мистецької освіти
навчально-наукового інституту педагогіки
Житомирського державного університету
імені Івана Франка,
(м. Житомир)*

ЗБІРКИ ПІСЕНЬ ІРИНИ НАВОЄВОЇ ЯК НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ МАТЕРІАЛ

Неабияким культурним надбанням у непростий час для української держави стає творчість обдарованих музикантів, композиторів, поетів, які з великою любов'ю творять нові пісні для виконавців. Тому поява збірників, котрі нині збагачують скарбницю українського пісенного репертуару є неабияк актуальною та необхідною справою для плекання національної культури, її свідомої популяризації серед молоді як України, так і зарубіжжя.

Багатою на таланти завжди була волинська земля. Житомирщина – виплекала цілу плеяду знаних постатей, серед яких науковці, педагоги, митці, композитори, поети, виконавці такі як: Іван (Іларіон) Огієнко, Віктор Косенко, Борис Тен, Олександр Стецюк, Володимир та Ірина Шинкаруки та багато інших. Є серед цих постатей і мисткиня Ірина Навоєва.

Ірина Навоєва (1963 р. н., м. Житомир) – заслужена діячка мистецтв України (2015), заслужена діячка культури Польщі (2016), диригентка, піаністка, композиторка, співачка, науковиця, викладачка Житомирського фахового музичного коледжу ім. В. М. Косенка, випускниця Одеської національної музичної академії ім. А. В. Нежданової, де захистила кандидатську дисертацію «Українська хорова та вокально-ансамблева творчість у контексті стильової неоготики пост-модерну» та здобула науковий ступінь «кандидата мистецтвознавства» (2019). Окрім того, мисткиня – лауреатка літературно-мистецької премії імені Лесі Українки УКФ (2018), лауреат багатьох поважних конкурсів і фестивалів як виконавиця, серед яких: Міжнародний кон-

курс вокалістів «Вікторія» (м. Варшава, Республіка Польща), Фестиваль релігійної пісні «Cantate Deo» (м. Глівіце, Республіка Польща), Всеукраїнський та Міжнародний кінофестиваль ім. В. Л. Чубасова (м. Київ, Україна), Міжнародний фестиваль «Житомирська музична весна імені Олександра Стецюка» (м. Житомир, Україна) [1] та ін. Цілком природно, що набутий виконавський та репрезентаційний досвід згодом вилився у творчі пошуки і як засновниці та художнього керівника вокальних ансамблів «Голос» та «Мальви», і як композиторки.

Її композиторська творчість вилилася у дві збірки пісень – «Пломінь буття» (2015) [2] та «Пісні для дітей» (2021) [1], а також хорові твори а cappella [4], інструментальні твори, твір «Ave Maria» для голосу з фортепіано.

Перша збірка пісень для голосу в супроводі фортепіано «Пломінь буття», створена І. Навоєвою у плідній творчій співпраці з сучасними українськими поетами (М. Савкою, С. Штатською, Б. Остапенком, Г. Малин, С. Соболевською, Г. Довбиш, Н. Шереметою). Збірка складається з п'ятнадцяти ліричних пісень, що розкривають образи дитинства («Колискова»), любов до матері («Матінко моя», «Матусині соняшники»), кохання («І як тепер тебе забути?»), «Preludium. Z Albumu Szopena», «Мрії про Париж», «Танго – душа моя!», «Новорічна ніч», «Зорепад кохання», «Дощ», «Все по колу») та патріотизм («Хай квітне Україна», «Житомирський вальс»). Саме у цій збірці, як зазначила у передмові народна артистка України Валентина Васильєва, композиторкою відображено риси українського етносу – романтичність, ліричність, гармонійність. Широка палітра відтінків сучасної української пісні майстерно поєдналась з витонченістю поетичного слова, а відлуння українського мелосу відчутно у музичній канві творів. Назву збірки В. Васильєва ототожнила з буттям українського етносу, що функціонує у «... нетлінним пломені Віри, Надії, Любові» [3, с. 6].

Друга збірка «Пісні для дітей» перевидана у 2022 р. як навчально-методичний посібник з вокально-хорових дисциплін. Збірка створена на вірші житомирської поетеси Світла-

ни Штатської і вміщує шість пісенних творів («Слонопотам», «Киця-мандрівниця», «Веселий сніговик», «Кульбабки», «Тато цуцика приніс», «Спи, малечо, спи») для зовсім юних солістів, дуетів, ансамблів, хорів. Аналізуючи ці твори, відзначаємо, що загалом їм притаманні: філігранність фактури, чіткість форми, опуклість вокальних партій, але разом з тим – легкість і польотність звукової палітри, вдалий для сприйняття тональний план, що підкреслює індивідуальний композиторський стиль, цікавий як для навчання, так і для виконання. Вартує уваги й те, що неповторність музичної мови чудово корелює поетиці слова, котрі в сукупності створюють неповторну атмосферу дитячого світу, сповненого світла й добра [5, с. 3].

Фактурно насиченим і цікавим є професійно виписаний в обох збірках музичний супровід для фортепіано, який довершує образність пісенного матеріалу та не лише підтримує мелодичну лінію, а й збагачує її. Тут інструмент виступає не слухачем, а повноцінним співрозмовником виконавця.

Матеріал збірок пісень передбачає вирішення не тільки творчих завдань, а й методичних, завдяки яким юні виконавці оволодівають навичками співу. Через вивчення творів, що пропонуються у збірках пісень, педагог має змогу виховати любов до навколишнього світу та батьківщини, прищепити музично-естетичний смак, розвинути музично-слухові та вокальні здібності. Тож, описані збірки пісень композиторки з Житомирщини Ірини Навоєвої збагатять як репертуар виконавців, так і поповнять інструктивні матеріали для роботи педагогів з вокалу та концертмейстерського класу.

Список використаних джерел:

1. Зима Л. В. Навоєва Ірина Леонідівна // Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. Т. 22. URL: <https://esu.com.ua/article-71411> (дата перегляду: 27.11.2022).

2. Навоєва І. Пісні для дітей на вірші Світлани Штатської;

ілюстр. дизайн обкл. В. Сичевська: зб. пісень в супроводі фортепіано. Житомир: О. О. Євенок, 2021. 40 с.

3. Навоєва І. Л. Пломінь буття: збірка пісень для голосу в супроводі фортепіано. Житомир: «Полісся», 2015. 108 с.

4. Навоєва І. Спи, мій Прекрасний = Sleep, Pretty Baby: для міш. хору а capella / Ірина Навоєва; за поезією Г. Малин; худож. Н. Гомельська. Житомир: Волинь, 2012. 16 с.

5. Обух Л. Рецензія. *«Пісні для дітей»: збірка пісень в супроводі фортепіано на вірші Світлани Штатської: началь-но-методичний посібник з вокально-хорових дисциплін.* Житомир: О. О. Євенок, 2022. С. 3–4.

Чжан Мяо,
*аспірантка І року навчання
Навчально-наукового інституту мистецтв
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника,
(м. Івано-Франківськ)*

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ СПІВУ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Активне зацікавлення співом сьогодні спостерігається на багатьох вікових рівнях і в різних типах навчальних закладів – як державних, так і приватних. Активно пропагуються і авторські вокальні методики – як у опануванні академічного, так і естрадного співу. Особливу увагу привертають ті, що спрямовані не лише на швидке освоєння методики, але й на практичні, чітко орієнтовані цілі постановки, дихання, фразування, інтерпретації тощо. Серед них, зокрема, слід виділити методику сольного співу В. Антонюк (Київ), засновану на лінгвокультурній теорії, що відкриває значні перспективи у навчанні інозем-